

کار تخصصی به جذب مخاطب کمک می‌کند

دلارام صادقی
گفت‌وگو

کتاب «شازده کوچولو» اثر آنتوان دو سنت اگزوپری، شاهکاری است که نسل‌های مختلف آن را خوانده‌اند و در ایران نیز طرفداران زیادی دارد. آناهیتا غنی‌زاده کارگردان کودک و نوجوان تئاتر است که این روزها «شازده کوچولو» را در فرهنگسرای ابن سینا به اجرا می‌برد. گفت‌وگویی که با آناهیتا غنی‌زاده انجام داده‌ایم که در ادامه می‌خوانید.

کتاب «شازده کوچولو» همه نوع قشری را در برمی‌گیرد؛ فکر می‌کنید داستان «شازده کوچولو» در حال حاضر چه جاذبه و پیامی برای کودک و نوجوان ما دارد که آن را برای اجرا انتخاب کردید؟

«شازده کوچولو» جزو بزرگ‌ترین متون ادبی دنیاست و در همه جای دنیا مقاله‌های بسیار متعددی درباره‌اش چاپ شده است. من از آقای بهرام جلالی پور به سفارش خودم خواهش کرده بودم با توجه به متن کتاب برای ما یک نمایشنامه بنویسد. ما در جهانی زندگی می‌کنیم که سراسر تنهایی است چه در جامعه خودمان و چه در جامعه جهانی، زیاد فرقی ندارد و این تنهایی، تنهایی انسان هاست و همه دنبال یک دوست می‌گردند تا از تنهایی‌های پدید آیند. این بزرگ‌ترین و یا حداقل ترین پیامی است که «شازده کوچولو» به دنبال خودش دارد.

ما هر هويت و چیزی که در پیرامونمان داریم را نمی‌بینیم و قدر شناس آن نیستیم. بچه‌ها باید بیاموزند که قدر تک‌تک چیزهایی که در اطرافشان هست را بدانند، حالا این می‌تواند یک از خانواده کوچک گرفته تا دوست و آشنایان باشد. آدم‌ها قدر چیزهایی که دارند و برایش وقت می‌گذارند را باید بدانند و آگاه باشند که در مقابل چیزهایی که در اطرافشان هست دارای مسئولیت هستند.

«شازده کوچولو» کتابی سورئال است، چه تغییراتی روی کتاب انجام شد تا موضوعاتش برای کودکی که نمایش را می‌بیند، ملموس شود؟

مضمون «شازده کوچولو» گروه سنی ندارد نه این که تئاتر گروه سنی نداشته باشد، ما دارای گروه سنی مختلف هستیم به دلیل این که دایره سنی لغت بچه‌ها در سنین خردسالی با کودکی و نوجوانی متفاوت است و طبیعتاً درک مطلب‌شان نیز تفاوت دارد. راهکاری که گروه برای «شازده کوچولو» در نظر گرفت و یا رعایتش کرد این بود که بتوانیم تئاتری خوب برای بچه‌ها داشته باشیم؛ تئاتری که طراحی صحنه مناسب، انتخاب متن، گریم، شعر، موسیقی، نورپردازی، بازی و بازیگری حتی عروسک‌گردانی مناسب داشته باشد. اگر یک کارگردان خواهد کار

حرف‌های بکند تا مخاطبش را بشناسد و به آن احترام بگذارد باید این موارد را به صورت تخصصی کار کند. فکر می‌کنم وقتی یک کار همه این موارد را به خصوص برای کودک و نوجوان رعایت کند طبیعی است که به صورت نسبی می‌تواند کار موفق‌تری باشد و می‌تواند بازخورد خوبی داشته باشد. معتقدم زمانی که این موارد را رعایت کنیم به مخاطبان احترام می‌گذاریم، این احترام دیده می‌شود و پاسخ

این احترام یعنی توجه به مخاطب. با توجه به این که کودکان بیشتر جذب موسیقی می‌شوند، موسیقی در نمایش «شازده کوچولو» چه کار کردی دارد؟

موسیقی یک کار بستگی دارد که شما برای چه گروه سنی کار را روی صحنه ببرید. طبیعتاً موسیقی، ترانه‌سرای و اشعار باید برای یک گروه سنی مناسب باشد و حتی متنی که برای آن انتخاب می‌شود و براساس آن شعر گفته می‌شود. موسیقی کودک خودش شخصیتی دارد و تخصصی پشتش است همان طور که بگویم یک نویسنده کودک

چون مخاطبش را می‌شناسد باید بر آن اساس متنش را نگارش کند. باید طراحی صحنه مناسبی که مرتبط با آن موضوع است، انجام شود. برای مثال اگر بخواهیم برای نوجوان طراحی صحنه کنیم

طبیعتاً یک طراحی صحنه پخته‌تری و اگر بخواهیم برای کودک طراحی صحنه داشته باشیم متفاوت است، رنگ‌آمیزی و حتی موادی که استفاده می‌کنیم، مهم هستند. با توجه به این که مخاطبان را بشناسیم همه چیز سر جای خودش قرار می‌گیرد

بنابراین موسیقی همان طور است. چون موسیقی خیلی مهم است باید با مضمون و متن هماهنگی داشته باشد همان طور که شعر و طراحی صحنه هماهنگی دارند و همه این‌ها را باید در نظر گرفت. در تعدادی از کارهایمان از خانم آزاده فرهنگیان که در شعر با ایشان کار می‌کنیم خواهش کردیم که زحمت سرودن اشعار کار

را بکشند. ترجیح بدهی‌هایی را برای پیوند صحنه‌ها داریم، در واقع تفاوت کارمان این بود که به هیچ وجه صحنه را تاریک نمی‌کنیم. معتقدیم همه عزیزانی که در صحنه فعالیت می‌کنند چه

پشت‌صحنه چه روی سن، از یک مرتبه‌ای بر خور دارند و در دو کار اخیرمان این را رعایت کردیم چه نمایش «لاکی عجب و جق» و چه «شازده کوچولو» که بچه‌های صحنه حضور دارند و دیده می‌شوند، نور نمی‌رود و ما تغییر صحنه را بدون رفتن نور شاهد

هستیم. در آن فاصله یکی از بازیگرها و یا چند تا از بازیگرها بنا بر فراخور ترجیح بند را با بچه‌ها می‌خوانند و خوشبختانه پاسخ خیلی خوبی گرفتیم یعنی در آن زمان که تغییر صحنه اتفاق می‌افتد مشارکت بچه‌ها با یکی از بازیگرها باعث می‌شود که آن‌ها لحظه به لحظه با ما باشند و هیچ لحظه‌ای نیست که ما مخاطب را به دلیل

تغییر صحنه از دست بدهیم چون «شازده کوچولو» تعدد صحنه‌هایش بسیار زیاد است و بچه‌ها در این نمایش مشارکت دارند.

کودک امروز با نسل و دهه‌های قبل تفاوت زیادی کرده است؛ از نظر شما سازندگان نمایش‌های کودک و نوجوان چه کار و فعالیت‌هایی باید انجام دهند تا نیازهای کودک امروزی را در قالب نمایش بگنجانند؟

چون خودم کار آموزش با بچه‌ها انجام می‌دهم و دغدغه‌ام هست و ما آکادمی تخصصی و هنری را ما داریم، در آن جا با گروه‌های سنی

مختلف کار می‌کنیم و هم پرورش مربی برای نمایش خلاق انجام می‌دهیم. معتقدم دوستانی که کار آموزش انجام می‌دهند می‌توانند موفق‌تر در کار اجرایی عمل

کنند به دلیل این که مخاطب امروزی را می‌شناسند. بزرگ‌ترین آسیبی که می‌بینیم این است که ما مخاطب امروزان را نمی‌شناسیم و برای شناخت مخاطب امروز لازم است کار پژوهشی و آماری انجام شود. حتی بدانیم که گروه سنی که با آن مواجه هستیم دغدغه واقعی‌شان

چیست. بنابراین اگر در جریان باشیم و مخاطبان را بشناسیم که یکی از راه‌ها کار آموزش با گروه سنی مختلف است و تجربه به من ثابت کرده بسیار می‌تواند کمک کند. واقعیت این است که ما دغدغه و مشکلات مخاطبان را نمی‌شناسیم و هنوز در دهه‌های قبل سیر می‌کنیم. وقتی که مخاطب امروزان را بشناسیم باعث می‌شود که دغدغه آن را بدانیم و کار را برای او به صحنه ببریم. یادم هست که در کار «لاکی عجب و جق» آقای مجد «روان شناس» کار ما را دیده بودند و بسیار معتقد بودند این کار را باید در مدت شش سال، در همه

جای ایران نمایش داده شود، از این منظر که در ارتباط با هویت، مسئله و هویت‌شناسی صحبت می‌کند. ایشان معتقد بودند که الان دغدغه و مسئله چه والدین چه مخاطبانی که کودک و نوجوان هستند مسئله بی‌هویتی است و چقدر یک اجرا می‌تواند کمک کند. بنابراین خیلی خوب است که ما کمی جامعه‌شناسی بلد باشیم و از جامعه‌مان شناخت داشته باشیم و همین طور روان‌شناسی کودک نیز بدانیم. ما هم باید خودمان را به‌روز کنیم تا بتوانیم ارتباط برقرار کنیم. به‌رحال ما یک هنرمندیم و هنرمند یک وظیفه و رسالتی دارد و علاوه بر این که کارش دارای پیام و

متناسب باید باشد خیلی خوب است که کمی پیشرو نیز باشد. اکنون دغدغه‌هایمان در جذب مخاطب در سالن‌هایی که اکنون اجرا می‌کنیم هم همین است برای این که وقتی دوستان برای تبلیغات نمایش به مهد کودک‌ها و مراکز رفتند، آن‌ها گفتند متأسفانه آن قدر این سالن‌ها کارهای نامناسب آورده‌اند که اصلاً رغبت نمی‌کنند کاری را

ببینند و این صدمه می‌زند. وقتی ما به دلیل این که مخاطب را بشناسیم و طبق سلیقه شخصی عمل کنیم و اگر خدای ناکرده دانشش را نداشته باشیم باعث می‌شویم که افت مخاطب داشته باشیم. ما می‌توانیم به صورت غیرمستقیم پیام را به مخاطب برسانیم و اجراهایی را در سالن ببریم که کمترین آسیبی به مخاطب بزند به جای این که تعداد مخاطب ریزش کند. وقتی کار تخصصی باشد در واقع به جذب مخاطب و دیدن اجرا کمک می‌کند و این مسئله می‌تواند با حمایت مدیران و مسئولان و متولیان تئاتر کودک و نوجوان صورت گیرد و کارشناسی شود که انتخاب مناسب‌تری برای اجرا در نظر گرفته شود. در آخر به‌عنوان کارگردان کار از آقای بهرام جلالی پور و همه عوامل بابت زحمت‌هایشان تشکر می‌کنم.

ببینند و این صدمه می‌زند. وقتی ما به دلیل این که مخاطب را بشناسیم و طبق سلیقه شخصی عمل کنیم و اگر خدای ناکرده دانشش را نداشته باشیم باعث می‌شویم که افت مخاطب داشته باشیم. ما می‌توانیم به صورت غیرمستقیم پیام را به مخاطب برسانیم و اجراهایی را در سالن ببریم که کمترین آسیبی به مخاطب بزند به جای این که تعداد مخاطب ریزش کند. وقتی کار تخصصی باشد در واقع به جذب مخاطب و دیدن اجرا کمک می‌کند و این مسئله می‌تواند با حمایت مدیران و مسئولان و متولیان تئاتر کودک و نوجوان صورت گیرد و کارشناسی شود که انتخاب مناسب‌تری برای اجرا در نظر گرفته شود. در آخر به‌عنوان کارگردان کار از آقای بهرام جلالی پور و همه عوامل بابت زحمت‌هایشان تشکر می‌کنم.

ببینند و این صدمه می‌زند. وقتی ما به دلیل این که مخاطب را بشناسیم و طبق سلیقه شخصی عمل کنیم و اگر خدای ناکرده دانشش را نداشته باشیم باعث می‌شویم که افت مخاطب داشته باشیم. ما می‌توانیم به صورت غیرمستقیم پیام را به مخاطب برسانیم و اجراهایی را در سالن ببریم که کمترین آسیبی به مخاطب بزند به جای این که تعداد مخاطب ریزش کند. وقتی کار تخصصی باشد در واقع به جذب مخاطب و دیدن اجرا کمک می‌کند و این مسئله می‌تواند با حمایت مدیران و مسئولان و متولیان تئاتر کودک و نوجوان صورت گیرد و کارشناسی شود که انتخاب مناسب‌تری برای اجرا در نظر گرفته شود. در آخر به‌عنوان کارگردان کار از آقای بهرام جلالی پور و همه عوامل بابت زحمت‌هایشان تشکر می‌کنم.

